

РЕШЕНИЕ

№ 866

гр. София, 06.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-16, в публично заседание на двадесет и седми юни през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Валерия Братоева

при участието на секретаря Габриела М. Влагова Боботилова
като разгледа докладваното от Валерия Братоева Търговско дело № 20231100900175 по описа за 2023 година

РЕШИ:

РЕШЕНИЕ № ...

гр. София, 06.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО, VI-16 състав, в открито съдебно заседание на двадесет и седми юни две хиляди двадесет и трета година, в състав:

СЪДИЯ: ВАЛЕРИЯ БРАТОЕВА

при участието на секретар Габриела Влагова, като разгледа докладваното от съдията търговско дело № 175 по описа за 2023 г., за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 365 и сл. от Гражданския процесуален кодекс (ГПК).

Образувано е по искова молба, вх. № 7113/25.01.2023 г., предявена от М. НА П., БУЛСТАТ *****, за осъждане на З.А.Д. „ОЗК - З.“ АД, ЕИК *****, да заплати сума в размер на 453996,48 лева, представляваща остатък от дължимо застрахователно обезщетение по договор, рег. № 93-00-219/05.10.2012 г., в общ размер на 541560 лева, за

обезщетяване на вредите, причинени върху застраховано имущество, представляващо сградата на сектор „Арести“, намираща се в гр. Петрич, ул. „*****“, от настъпило на 01.02.2018 г. застрахователно събитие - пожар, ведно със законната лихва от датата на предявяване на исковата молба до окончателното плащане и сумата 80962,62 лева - обезщетение за забава върху главницата, дължимо за периода от 01.05.2021 г. до 24.01.2023 г. (датата предхождаща предявяването на исковата молба).

В исковата молба се твърди, че с влязло в сила на 10.05.2022 г. съдебно решение по търг. дело № 2707/2018 г. на СГС, застрахователят бил осъден да заплати на ищеца, на основание чл. 405, ал. 1 КЗ, сума в размер на 87563,52 лева, представляваща застрахователно обезщетение, дължимо по договор за имуществена застраховка, сключен с рамков писмен договор от 05.12.2017 г. и със застрахователна полица № 0110-180-2017-00040 от 05.12.2017 г., между ЗАД „ОЗК З.“ ЕАД и М. НА П. и съгласно общите условия, при които застрахователят сключва застраховки „Пожар и природни бедствия“, за обезщетяване на вредите, причинени върху застрахованото имущество, представляващо сградата на сектор „Арести“, намираща се в гр. Петрич, ул. „*****“, от настъпило на 01.02.2018 г. застрахователно събитие - пожар, която претенция била заявена като частична от общо дължимото застрахователно обезщетение по предявените девет щети по застрахователна полица № 0110-180-2017-00040 от 05.12.2017 г., което е в размер на 575146,73 лева, ведно със законната лихва върху главницата от 20.12.2018 г. - датата на подаване на исковата молба, до окончателното ☐ изплащане, както и на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД сума в размер на 5691,63 лева, представляваща обезщетение за забавено плащане на застрахователно обезщетение в размер на 87563,52 лева, начислено за периода от 01.05.2018 г. до 20.12.2018 г., която претенция е заявена като частична от общо дължимото обезщетение за забавено плащане на застрахователните обезщетения по предявените девет щети по горепосочената застрахователна полица, в размер на 51018,73 лева. Ответникът погасил частично задължението с извършено на 07.06.2022 г. плащане, но останал непогасен остатък от 453996,48 лева, който ищецът предявява за установяване и принудително осъществяване в настоящото производство, заедно със съответното обезщетение за забава.

Ответникът, ЗАД „ОЗК З.“ ЕАД, в отговор на исковата молба не оспорва установените с влязлото в сила решение факти, но твърди, че вземането за застрахователно обезщетение над размера на уважения частичен иск, е погасено с изтичане на 3-годишна давност. Оспорва предявения иск и по размер, тъй като сградата на сектор „Арести“, намираща се в гр. Петрич, ул. „*****“, била в лошо техническо състояние преди настъпване на застрахователното събитие. Било налице и съпричиняване, тъй като застрахованото лице не обезпечило безопасността на сградата и не ограничило достъпа на трети лица. Неоснователна била и акцесорната претенция, включително следвало да бъде съобразен и фактът, че банкова сметка от застрахования била предоставена на 16.05.2022 г..

В допълнителната искова молба М. НА П. сочи, че при предявяването на исковата молба по търг. дело № 2707/2018 г. искът не е бил предявен като частичен, в такъв бил трансформиран след допуснато негово изменение в съдебно заседание на 17.06.2020 г., от който момент до предявяване на настоящата искова молба не бил изтекъл давностният срок. Счита, че въпросът с техническото състояние на сградата бил разглеждан в производството по търг. дело № 2707/2018 г. и не следвало да се преразглежда в настоящото производство.

В допълнителен отговор ответникът поддържа вече релевираните срещу исковите възражения.

Съдът, като взе предвид доводите на страните и въз основа на събраните по делото доказателства, намира за установено следното:

Всички факти в производството са безспорни, включително в проведеното съдебно заседание на 27.06.2023 г. за безспорен е отделен и фактът, че размерът на причинените щети на застрахованото имущество - сградата на сектор „Арести“, находяща се в гр. Петрич, ул. „*****“ от застрахователното събитие пожар, възлиза на твърдяната в исковата молба сума от 541560 лева. Признаването от ответника на единствения факт, подлежащ на доказване в настоящото производство – размерът на пазарната стойност на вредите, причинени от реализирания се на 01.02.2018 г. застрахователен риск - пожар и при съобразяване на установените със сила на пресъдено нещо правопораждащи предявеното главно вземане факти, налагат категоричен извод за основателност на предявения главен иск за престиране на застрахователно обезщетение в размер на сумата 453996,48 лева – незаплатен остатък от дължимо обезщетение в общ размер от 541560 лева.

Това налага да бъде разгледано евентуалното възражение на ответника за погасяване на това породено в правната сфера на ищеца вземане с изтичането на специалната 3-годишна давност, предвидена в разпоредбата на чл. 378, ал. 2 КЗ, тъй като е осъществено процесуалното условие за това – формиран извод за основателност на предявения иск.

Разпоредбата на чл. 378, ал. 1 КЗ предвижда правата и задълженията по застрахователния договор във връзка със застрахователното обезщетение да се погасяват с тригодишна давност, считано от датата на настъпване на застрахователното събитие, което означава, че вземането за застрахователно обезщетение би било погасено с изтичането на три години от 01.02.2018 г. или на 01.02.2021 г., освен ако не са осъществени факти с ефект спиране и/или прекъсване на давността.

В конкретния случай, носителят на правото на вземане за застрахователно обезщетение е потърсил съдебна защита на правото си, като е предявил на 20.12.2018 г. искова молба, въз основа на която е образувано търговско дело № 2707/2018 г. на СГС, VI-17 състав. В исковата молба ищецът претендирал присъждане на обезщетение за щетите от реализирания се риск пожар, нанесени на сградата на сектор „Арести“, находяща се в гр. Петрич, ул. „*****“, в размер на 87563,52 лева, заедно с мораторно обезщетение в размер на сумата 7872,11 лева. С молба, депозирана в съдебно заседание на 17.06.2020 г. ищецът поискал да се допусне изменение на петитума на предявения иск, като същият се счита за частичен в първоначалния предявен размер за сумата 87563,52 лева, но вече от вземане в размер на 541560 лева, което съдът допуснал като уточнение на предявената искова молба.

Така в настоящото производство спорът има правен характер и се концентрира върху ефекта на прекъсване и спиране на погасителната давност върху претенцията за застрахователно обезщетение в размер на 541560 лева, с оглед трансформирането на иска от предявен в пълен размер, в частичен такъв.

Отговор на този спорен въпрос е даден в Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2019 г. по тълк. д. № 3/2016 г., ОСГТК на ВКС, поради което се налага мотивите му да бъдат възпроизведени тук, с адаптирането им към процесната хипотеза.

Погасителната давност е вид юридически факт от категорията на юридическите събития и представлява период от време (срок), с изтичането на който се погасява публичното субективно право на кредитора да иска съдебна защита или принудително изпълнение на притезателно или преобразуващо право. Принципно погасителната давност санкционира кредиторското бездействие и затова предприемането на активни действия от

носителя на правото води до прекъсване на давността, от който момент започва да тече нова давност и последиците на изтеклата до момента на прекъсването, губят правно значение.

Давностният срок спира да тече при настъпване на изчерпателно изброени в закона обстоятелства, като изтеклият до този момент период от време, запазва действието си. Съгласно чл. 115, ал. 1, б. "ж" ЗЗД давност не тече, докато трае съдебният процес относно вземането. Поради изчерпателното изброяване на основанията за спиране на давността и въвеждането с чл. 115, ал. 1, б. "ж" ЗЗД на изключение от общото правило за непрекъсваемост на давностните срокове, разпоредбата на чл. 115, ал. 1, б. "ж" не следва да се тълкува разширително. Срокът на погасителната давност спира да тече от деня на предявяване на иска чрез подаване на исковата молба до влизане в сила на съдебния акт, с който исковото производство приключва, съгласно правилата на чл. 296 ГПК.

Фактите, които обуславят прекъсването на давностния срок също са изрично и изчерпателно дефинирани в закона. Нормата на чл. 116 ЗЗД също е от императивен порядък, съдържа изчерпателно изброяване на основанията за прекъсване на давността и не може да се тълкува разширително. Съобразно чл. 116, б. "б" ЗЗД давността се прекъсва с предявяване на иска, но само ако искът бъде уважен. При уважаване на иска изтеклият срок на погасителната давност се заличава и започва да тече нова давност, която винаги е петгодишна. Ако искът не бъде уважен, давността не се смята прекъсната - чл. 116, б. "б" in fine ЗЗД.

Срокът на погасителната давност не тече, докато трае съдебният процес относно вземането, което се индивидуализира чрез посоченото основание и заявения петитум. Давността прекъсва и спира да тече само за онази част от вземането, която е заявена от ищеца с исковата молба, като за разликата над предявената част от вземането, давността не спира и не прекъсва, тъй като за тази част кредиторът правно бездейства.

Спиране и прекъсване на срока на погасителната давност се проявява само относно иска, с който съдът е сезиран и по който трябва да се произнесе с решението. Силата на пресъдено нещо на влязлото в сила съдебно решение се разпростира само спрямо субективната и обективна рамка на диспозитива на решението, постановено по съществото на спора. В мотивите към т. 18 на ТР № 1/04.01.2001 г. по тълк. д. № 1/2000 г. на ОСГК на ВКС се приема, че със сила на пресъдено нещо се ползва само решението по отношение на спорното материално право, въведено с основанията и петитума на иска като предмет на делото. Съгласно задължителните разяснения към т. 1 на ТР № 1/17.07.2001 г. по тълк. д. № 1/2001 г. на ОСГК на ВКС предмет на делото, образувано по частичен иск, е само предявената част от вземането.

Счита се, че искът е предявен за цялото субективно материално право, респективно за пълния размер на вземането при парични притезания, когато ищецът не е посочил, че предявява иска като частичен.

С предявената искова молба М. НА П. е предявило иск за пълния размер на дължимото обезщетение от проявил се застрахователен иск – пожар, увредил сградата на сектор „Арести“, находяща се в гр. Петрич, ул. „*****“. Така погасителната давност е била прекъсната, но единствено и само за предявения размер на претенцията - 87563,52 лева, който ищецът е въвел като предмет на спора по търг. дело № 2707/2018 г. на СГС, VI-17 състав, но в хода му изрично уточнил, че този размер представлява само част от спорното право.

Ако от събраните по делото доказателства се установи, че спорното право (вземането

за застрахователно обезщетение) е в по-голям размер от заявения с исковата молба, това обстоятелство не дава основание за извод, че предявеният иск е частичен (при липса на изрично изявление на правоимащия в този смисъл), но няма пречка ищецът да измени обема на търсената защита. Разпоредбата на чл. 214, ал. 1, изр. 3, предл. 1 ГПК предоставя право на ищеца, до приключване на съдебното дирене в първата инстанция, да измени размера на предявения иск. В тази хипотеза, след изменение на размера на иска, спорното право продължава да се претендира на същото основание (правопораждащите го факти са идентични) и със същото съдържание, като промяната е само по отношение на размера. Давността за вземането, включително и за увеличената част, е прекъсната с исковата молба и е спряла да тече докато трае искивият процес, защото пред съда е заявено цялото спорно право, без да е посочено, че се предявява частичен иск.

Съвсем различна е хипотезата на изменение, чрез което искът, предявен за цялото вземане, бъде изменен в частичен, като първоначално предявеният размер (87563,52 лева) се счете за частичен такъв от вземане в размер на 541560 лева. След като ищецът заяви воля размерът от 87563,52 лева да се счита за частичен, то предмет на спора става само част от спорното право, част от вземането. А с предявяването на частичен иск ищецът въвежда като предмет на делото само част от спорното субективно материално право - при парични притежания предмет на делото е претендираната част от дължимата сума, на която ще съответства и диспозитивът на осъдителното решение. Вземане в размер на 541560 лева в нито един момент не е било предмет на производството по търг. дело № 2707/2018 г., съответно за такова вземане давността не е била прекъсната чрез иск. Давността за това вземане би била прекъсната при изменение на иска чрез увеличаване на петитума му до този пълнен размер, след внасяне на съответната държавна такса и в този случай съдът, разглеждащ търг. дело № 2707/2018 г. би дължал произнасяне по отношение на застрахователно обезщетение за сумата 541560 лева.

При заявена претенция от 87563,52 лева и изменението (уточнението) □ в частична, още с предявяването на исковата молба давността се прекъсва само до този размер (той първоначално съставлява пълния размер на вземането), а след допуснатото уточнение, че предявеният размер представлява само частичен иск, няма как да се приеме, че ищецът е търсил защита на цялото вземане от 541560 лева с предявяването на исковата молба, след като при събиране на доказателствата за действителния размер на вредите, е волеизявил, че искът има частичен характер и очевидно не е предприел действия за защита на цялото свое вземане чрез увеличаването му до сумата 541560 лева. Така, по волята на носителя на защитащото материално право, вземането за разликата над сумата 87563,52 лева, не е въведено като спорен предмет в нито един момент от развитието на търг. дело № 2707/2018 г., до предявяването на настоящата искова молба на 25.01.2023 г., към който момент обаче тригодишната давност, е изтекла.

В подкрепа на изложеното е и разпоредба на чл. 116а ЗЗД (ДВ, бр. 42/2018 г.), която изрично предвижда, че "когато вземането е предявено частично, давността се спира или прекъсва само за предявената част". Следователно при предявен частичен иск прекъсването на давността настъпва само за онази част от вземането, която е предявена с исковата молба и за която частичният иск е уважен. Непредявената част от вземането остава извън предмета на делото и за нея давността не спира и не прекъсва, а продължава да тече.

Наистина първоначално искът не е бил предявен като частичен и е прекъснал давността за вземането, като ищецът би могъл да се ползва от това прекъсване по

отношение на цялото дължимо обезщетение, ако по реда на чл. 214, ал. 1, изр. 3, предл. 1 ГПК беше увеличил размера на предявения иск до сумата 541560 лева. Ищецът обаче е изразил воля в противоположна насока - предявеното вземане да се третира като частично, поради което това уточнение на исковата молба е довело по същество до приложението на чл. 116а ЗЗД. Дори да се приеме, че давността е прекъсната с исковата молба за цялото вземане, то трансформирането на иска в частичен на 17.06.2020 г. е препятствало уважаването му за пълния размер и затова давността за цялото вземане пак няма основание да се смята за прекъсната – чл. 116,б. „б“, предл. последно ЗЗД.

Дори да се приемат доводите на ищеца, че до допуснатото изменение (уточнение) на иска, давността е била спряна, то тя пак ще е изтекла и ако за периода 20.12.2018 г. - 17.06.2020 г. е била спряна, защото е бил налице съдебен процес за цялото вземане, тъй като от увреждащото събитие, произтекло на 01.02.2018 г. до предявяването на иска на 20.12.2020 г. са изтекли 10 месеца и 19 дни, съответно след 17.06.2020 г. течението на давността е продължило, при запазване значението на вече изтеклия срок и към предявяването на настоящата искова молба на 25.01.2023 г. са изтекли 3 години, 5 месеца и 26 дни, т. е. вземането за разликата над сумата 87563,52 лева, при всички случаи е погасено по давност и при съобразяване спирането на давността, на което ищецът се позовава. За целите на настоящия спор не е необходимо да се коментира законодателното разрешение последиците на спирането да не са обвързани от уважаването на иска, което в теорията се критикува („Неизяснени или неразглеждани въпроси във връзка с давността“, Таков, К.). В настоящият случай изтичането на давността е резултат от волята на ищеца да трансформира търсената пълна защита на правото на застрахователно обезщетение в частичен иск.

С погасяване на главното вземане за престиране на застрахователно обезщетение, е погасено и акцесорното вземане за обезщетение за забава в размер на сумата 80962,62 лева за периода от 01.05.2021 г. до 24.01.2023 г., независимо дали за него е изтекла погасителната давност – чл. 119 ЗЗД, тъй като това вземане следва съдбата на главното.

Това налага предявените искове да бъдат отхвърлени.

С оглед изхода на спора, право на присъждане на разносните за производството се поражда само за ответника, съгласно чл. 78, ал. 3 ГПК, който претендира възмездяване на разходите за адвокатско възнаграждение в размер на 40000 лева, платено по договор за правна защита и съдействие, сключен с адвокат Х. на 20.03.2023 г.. Ответникът релевира основателно възражение за прекомерност на възнаграждението по смисъла на чл. 78, ал. 5 ГПК.

Намаляването на заплатеното адвокатско възнаграждение е допустимо до минимално определения размер, съгласно чл. 36 ЗА. В чл. 36 ЗА се препраща към НАРЕДБА № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, издадена от Висшия адвокатски съвет, действаща към сключване на договора за правна помощ от 20.03.2023 г. редакция, като в чл. 7, ал. 2, т. 6 от същата е предвидено адвокатското възнаграждение за процесуално представителство при интерес от 500000 лева до 1000000 лева да е в размер на 24650 лева плюс 3 % за горницата над 500000 лева. Така за предявените искове с цена в размер на 534959,10 лева, определеният по реда на Наредбата минимален размер на адвокатското възнаграждение възлиза на сумата 25698,77 лева без ДДС или 30838,53 лева с включен ДДС, поради което заплатено възнаграждение от 40000 лева се явява прекомерно и следва да бъде намалено до размера от 30838,53 лева, при отчитане на обстоятелството, че по делото е проведено едно съдебно заседание и спорът не се отличава с правна и

фактическа сложност, а адвокат Х. е регистриран по ЗДДС. Така в полза на ответника следва да се присъдят разноси в размер на общо 30838,53 лева и с този размер на разноските да бъде обременена правната сфера на ищеца.

Така мотивиран, Софийски градски съд,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от М. НА П., БУЛСТАТ *****, срещу З.А.Д. „ОЗК - З.“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ж. к. „****“, ул. *****, обективно, кумулативно съединени осъдителни иски, с правна квалификация чл. 405 КЗ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, за заплащане на сумата 453996,48 лева, представляваща остатък от дължимото застрахователно обезщетение по договор, рег. № 93-00-219/05.10.2012 г., в общ размер на 541560 лева за обезщетяване на вредите, причинени върху застраховано имущество, представляващо сградата на сектор „Арести“, находяща се в гр. Петрич, ул. „*****“ от настъпило на 01.02.2018 г. застрахователно събитие – пожар и за заплащане на сумата 80962,62 лева - обезщетение за забава върху главницата за периода от 01.05.2021 г. до 24.01.2023 г., като погасени по давност.

ОСЪЖДА М. НА П., БУЛСТАТ *****, да заплати на З.А.Д. „ОЗК - З.“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, ж. к. „****“, ул. *****, на основание чл. 78, ал. 3 вр. ал. 5 ГПК, сумата 30838,53 лева (тридесет хиляди осемстотин тридесет и осем лева и петдесет и три стотинки) – разноси за производството, представляващи заплатено адвокатско възнаграждение.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред СОФИЙСКИЯ АПЕЛАТИВЕН СЪД в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____